

Viisi vinkkiä kokonaisvaltaisesti parempiin työmatkoihin

Kestävä työmatkaliikkuminen tekee hyvää yritysten ilmastotavoitteille ja työntekijälle. Päijät-Hämeessä on oivallettu, ettei sitkeässä istuvia rutiineja muuteta käskemällä. Kestävyys ei rakennu sormea heristämällä vaan arkea helpottamalla. HR-ammattilainen: poimi tästä tietoon ja kokeiluihin perustuvat vinkit yrityksellesi!

Arkinen työmatka taittuu kovin helposti automaattiohjauksella. Sama reitti, kulkutapa ja kiire päivästä toiseen. Suomessa joka neljäs päivittäinen matka on luonteeltaan työmatka. Valtaosa niistä tehdään yksin henkilöautolla. Työmatkoissa piilee siis sekä ilmasto- että terveys- ja hyvinvointitavoitteita tukevaa potentiaalia, joka vaatii tietoista toisin tekemistä.

Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä (KELPO) -hankkeessa LAB-ammattikorkeakoulun asiantuntijat lähtivät etsimään ratkaisuja yhdessä työnantajien ja työntekijöiden kanssa.

Näillä vinkeillä työpaikat toimialaan katsomatta pääsevät vastuullisuustyössä hyvään alkuun, kun tavoitteena on ekologisempi ja sujuvampi työmatka-arki.

1. Selvitä miten työmatkat todellisuudessa taittuvat

Kyllähän me tiedämme, kuinka työntekijämme töihin kulkevat. Vai tiedämmekö?

Kuinka moni asuu lähellä työpaikkaa? Kuka kulkee vuorotyöhön hankalien yhteyksien varassa? Moniko olisi valmis kokeilemaan toisenlaista kulkutapaa? Kysymällä asiat selviävät.

Samalla paljastuvat arkiset kipukohdat: onko puutetta ensisijaisesti tiedosta, joustosta, säilytystiloista vai kenties toimivista yhteyksistä?

KELPO-hankkeen haastattelut, havainnointi ja henkilöstökyselyt osoittivat, että työpaikoilla on usein enemmän muutospotentiaalia kuin ensisilmäyksellä näyttää. Osa työntekijöistä kulkee jo nyt kestävästi, mutta yksityisautoilijoiltakin löytyi halua kokeilla esimerkiksi pyöräilyä, joukkoliikennettä tai kimpakyytiä ainakin osalla viikkoa.

Ensimmäinen askel ei siis ole viestinnällinen aktivointikampanja vaan nykytilan kartoitus. KELPO on tuottanut valmiin kysely- ja analyysityökalun, jonka avulla organisaatio pääsee helposti alkuun.

Hyödynnä valmista [kyselypohjaa](#).

2. Luovu yhden ratkaisun etsimisestä

Työmatkaliikkumisessa ei ole yhtä patenttiratkaisua. Se, mikä toimii toimistotyötä tekevällä keskustassa asuvalla asiantuntijalla, ei välttämättä sovi vuorotyöläiselle tai haja-asutusalueelta kulkevalle työntekijälle. Vuorokausirytmit, elämäntilanteet ja välimatkat vaihtelevat.

Vastuullinen työnantaja tarjoaa vaihtoehtoja. Kannustin voi olla työsuhdepyörä, työmatkalippu, turvallinen pyöräpysäköinti tai mahdollisuus yhdistää auto ja joukkoliikenne sujuvaksi matkaketjuksi. Jollekin suurin merkitys voi olla sillä, että työvuoron alku joustaa vartilla, jolloin bussiyhteys sopii omaan arkeen.

KELPO-hankkeen havaintojen mukaan kestäväää liikkumista edistävät parhaiten monimuotoiset kokonaisuudet, joissa yhdistyvät käytännön olosuhteet, kannustimet ja vaikuttava viestintä. Työpaikan tehtävä ei ole määrätä, miten kaikkien tulee kulkea, vaan mahdollistaa vaihtoehdot.

3. Laita perusasiat kuntoon työpaikalla

Moni työpaikka saattaa tarjota jo nyt enemmän tukea kestäväään liikkumiseen kuin henkilöstö tietää. Viestintä on tällöin jäänyt puolitiehen. Joskus taas este on hyvin konkreettinen: pyörälle ei ole turvallista säilytyspaikkaa, märkiä varusteita ei saa mihinkään kuivumaan eikä peseytymismahdollisuuttakaan ole.

Työmatkaliikkumisen kestävyyttä ei ratkaista vain reittejä parantamalla vaan myös työpaikan tilaratkaisuilla. Pyöräilijä ja kävelijä tarvitsee toisenlaista infraa kuin autoilija: pukutiloja, suihkun, kuivausmahdollisuuden ja pyöräpysäköinnin. Pienetkin parannukset voivat vaikuttaa yllättävän paljon siihen sopiiko uusi kulkutapa työntekijän arkeen.

KELPO-hankkeessa mukana olleilla työpaikoilla juuri tällaiset arkiset käytännöt nousivat tärkeiksi. Ne eivät ehkä näyttäydy suurina vastuullisuustekoina vuosikertomuksessa, mutta työntekijän arjessa ne voivat ratkaista kaiken.

4. Viesti enemmän ja arkisemmin

Työntekijä ei vaihda kulkutapaa vain siksi, että intrassa julkaistaan aihetta käsittelevä vastuullisuus uutinen. Vaikuttava tieto on konkreettista ja toistuvaa.

KELPO-hankkeen kyselyissä vain pieni osa vastaajista koki, että työmatkaliikkumisen eduista viestitään työpaikalla riittävästi. Päästöjen lisäksi kannattaa puhua ajasta, rahasta, hyvinvoinnista ja arjen sujuvuudesta.

Missä on lähin bussipysäkki? Voiko junaan ottaa pyörän? Miten kimppakyytikaverin voisi löytää? Millaisia etuja työnantaja tarjoaa?

Kun tieto tuodaan näkyväksi kahvipöydissä, tiimipalavereissa, ilmoitustauluilla ja esihenkilöviestinnässä, kynnyks kokeiluun madaltuu.

5. Tee kokeiluista osa työpaikan kulttuuria

Kestävä työmatkaliikkuminen syntyy kokeilujen sallimisesta. Kaikkien ei tarvitse pyöräillä ympäri vuoden tai luopua autosta kokonaan. Sekin on tärkeä askel eteenpäin, että osa työmatkoista kuljetaan toisin kuin ennen.

KELPO-hankkeen tärkeä viesti suomalaisille työpaikoille on huojentava: täydellisyyttä ei tarvitse tavoitella. Riittää, että työnantaja auttaa työntekijöitään ottamaan askeleen kestävämpään suuntaan.

Työmatka ei ole vain siirtymä paikasta toiseen. Se on osa työpäivän kokemusta, henkilöstön hyvinvointia ja organisaation vastuullisuutta. Siksi siihen kannattaa tarttua määrätietoisesti pienin teoin.

Tutustu vinkkeihin tarkemmin: [Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä \(KELPO\) | LAB.fi](#)
Hyödynnä myös: [saapumisohje ja ohje aikataulujen upottamiseen verkkosivuille](#).
Kerää videosta talteen vinkit kestävä työmatkaliikkumisen tueksi tai kannusta sen avulla työpaikkasi väkeä uusien kulkumuotojen pariin: [LAB – Tapoja on monia](#)

Kestävän liikenteen pilotit Päijät-Hämeessä (KELPO) -hanke on Euroopan unionin osarahoittama hanke, jonka tavoitteena on edistää liikenteen käyttövoima- ja kulkutapamuutosta Päijät-Hämeessä. Toteuttajina Lahden kaupunki ja LAB-ammattikorkeakoulu.

Teksti: Terhi Kangas. Kuva: Katri Lehtola